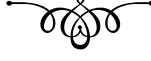

Shivatattvavimarshah

శివతత్త్వవిమర్శః

Document Information

Text title : Shivatattvavimarshah

File name : shivatattvavimarshaH.itx

Category : shiva, kAshmIrashaivadarshanam

Location : doc_shiva

Author : Pt. Rameshwar Jha

Proofread by : Ruma Dewan

Latest update : August 19, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

August 19, 2024

sanskritdocuments.org

శివతత్త్వవిమర్శః

॥ నమః పరమశివాయ ॥

మహాదేవం దివ్యం సకలభవసారం శరణదం
జనః కో జానీతే నిజహృదయగం విశ్వవపుషమ్ ।
తతః శమ్భుర్భూయాద్భుజగపతిహరేస్తుముకుట-
స్త్రినేత్రో గౌరీశో విమలమతిదో నేత్రపథగః ॥

నాసీదృశస్త్వం న చ తాదృశస్త్వం
త్వం కీదృశోఽసీత్యనుయోగశూన్యః ।
త్వం యాదృశోఽసీత్యపి నైవ వత్తుం
యోగ్యోసి శమోభా ! త్వమసి త్వమేవ ॥

అత్ర తత్ర చ సర్వత్ర సదేదానీం యదా తదా ।
త్వమేవైకః సదా శమోభా ! విభాసి వివిధాత్మకః ॥

దివ్యాయ దేవాయ దిగమ్భరాయ నితాయ శుద్ధాయ మహేశ్వరాయ ।
రామేశ్వరాయాఖిలవిగ్రహాయ సాక్షిత్వైవ రోచేత శివస్వరూపః ॥

॥ అథ శివతత్త్వవిమర్శః ॥

ఓం పూర్ణమదః పూర్ణమిదం పూర్ణాత్పూర్ణముదచ్యతే ।
పూర్ణస్య పూర్ణమాదాయ పూర్ణమేవావశిష్యతే ॥

అథేతి సంస్పర్శవిహీనతత్త్వే తదాత్మకే తత్ప్రతిపాదికే చ ।
సదైకరూపేణ విజృంభమాణే ప్రారంభపర్యంతకథా కథం స్యాత్ ॥ ౧॥

స్వస్మాత్స్వయం సముద్భయ స్వమలక్ష్యం విభాసయన్ ।
శబ్దస్పృహయో ధర్మః శివస్యాస్త్యహమాత్మకః ॥ ౨॥

పరావాక ప్రోచ్యతే నైవ శివశక్తిరియం స్మృతా ।
యోగినాం స్వావమర్శః సః కృత్రిమాఽకృత్రిమాత్మకః ॥ ౩॥

అభిజ్ఞాతః శివో యేన స్వస్వరూపతయా దృఢమ్ ।

తస్యాఽకృత్రిమ ఏవాసౌ భాత్యన్యస్య తు కృత్రిమః ॥ ౪ ॥

(పారాన్తర - కృత్రిమో మితయోగినః) ॥

ఇదానీమహమేవాస్మి తదానీమహమేవ చ ।

అత్ర తత్రాప్యహం రాజే మయి భేదో న విద్యతే ॥ ౫ ॥

జన్మకాలే యథైవాహం మృత్యుకాలేఽప్యహం తథా ।

సుషుప్తావపి జాగర్తౌ మృయే జాయే యథైవ హి ॥ ౬ ॥

భద్రవాసనయా గ్రస్తం న భేదః క్వాపి ముఞ్చతి ।

అభేదం పశ్యతో భేదః స్వస్ఫులింగ ఇవ స్థితః ॥ ౭ ॥

మమతైకా మహాశత్రుః పుత్రదారగృహాదిషు ।

బీజం తస్యాః శరీరే యా ఖప్రాణబుద్ధిగా పురా ॥ ౮ ॥

యో మూఢః స్థూలభూతాం తాం త్యక్తుం నార్హతి భిన్నగామ్ ।

స కథం సూక్ష్మభూతాం తాం శూన్యదేహాదిగాం త్యజేత్ ॥ ౯ ॥

శూన్యప్రమాతృతాపన్నః క్రమాద్దేహప్రమాతృతామ్ ।

ప్రాప్యోప్నోతి చ మూఢత్వం పశుత్వం జన్మమృత్యుదమ్ ॥ ౧౦ ॥

యో ధీరో గురుతో జ్ఞాత్వా స్వాత్మానం శివమద్వయమ్ ।

మితప్రమాతృతాం హిత్వా స్వం రూపమధితిష్ఠతి ॥ ౧౧ ॥

స శివోఽస్త్యత్ర భూలోకే పఞ్చకృత్యపరాయణః ।

సర్వాత్మా సర్వకృచ్ఛాపి స్పృహవాసపి నిఃస్పృహః ॥ ౧౨ ॥

పఞ్చకృత్యరతశ్చాపి నిత్యానుగ్రహరూపవాన్ ।

సరాత్మాదృశ్యమానోఽపి చిదానన్దస్వరూపవాన్ ॥ ౧౩ ॥

స్వరూపం శివరూపం హి స్వప్రకాశమయం స్వయమ్ ।

అస్తి సిద్ధం పునస్తస్యాపేక్షతే మానమేవ యత్ ॥ ౧౪ ॥

అస్తి తద్దేహతాదాత్మ్యవాసనాశేష ఏవ హి ।

దేహోఽపి మాయయాఽనిత్యః శక్కురస్యైవ విద్యతే ॥ ౧౫ ॥

స్వాత్మసిద్ధః స్వయం పూర్ణోఽద్వితీయోఽస్తి శివః స్వరాట్ ।

అనన్తశక్తిసంపన్నః శాన్తోఽశాన్త ఇవ స్థితః ॥ ౧౬ ॥

ఇత్యేవ నిశ్చయః కార్యః పౌనఃపున్యేన ధీమతా ।

నాన్యో యతో గృహీతవ్యః సిద్ధస్వాత్మోపలబ్ధయే ॥ ౧౭॥

జ్ఞాతుం ద్రష్టుం భవతుం యతస్తే యే త్వహర్నిశమ్ ।
భ్రామ్యంతస్త్వే స్వయం చాన్యాన్ భ్రామయన్తి భవేఽబుధాః ॥ ౧౮॥

అశాస్త్రేఽవిద్యయా భాతి శాస్త్రో విద్యాత్మనా స్థితః ।
విద్యాఽవిద్యావిభాగోఽపి ప్రభోపాఖ్యాంధమేవ హి ॥ ౧౯॥

వికల్పాతీతతత్త్వం తు బ్రహ్మ స్వాత్మాఖ్యమద్వయమ్ ।
వక్తుం న శక్యతే భేదమన్తరా తు యతస్తతః ॥ ౨౦॥

భేదః ప్రకల్పిస్తత్ర స్వస్వబుద్ధ్యనుసారతః ।
ఋషిభిస్తత్ర భేదేఽపి వైచిత్ర్యం బహుధా స్థితమ్ ॥ ౨౧॥

యస్మాదలక్ష్యరూపాద్ధి స్పన్దో నిత్యోఽహమాత్మకః ।
నిత్యం ప్రచలతివాన్తి సోఽహమస్మి సనాతనః ॥ ౨౨॥

నాహం దేహోఽస్మి దేహోఽయం మమ భాతి పృథక్స్థితః ।
దేహోఽహమితి బుద్ధిర్యా సాఽవిద్యాఽజ్ఞానమేవ తత్ ॥ ౨౩॥

సదా వికాసమాపన్నః పూర్ణ ఏవాస్మి సర్వదా ।
సంక్షోభం వైవ గృహ్లామి తతో నాఽపూర్ణతా మయి ॥ ౨౪॥

అలక్ష్యోఽపీచ్ఛయైవాహం విశ్వం స్వస్మిన్ విభావయన్ ।
భువనాన్యప్యనంతాని స్థితోఽస్మ్యద్భుతశక్తిమాన్ ॥ ౨౫॥

పశ్యశ్చ స్వాత్మానమగభ్యమన్యైస్తృప్తిం పరామాప్య పునర్మితేఽస్మిన్ ।
దేహ వసన్తైవ భజామి సర్వమద్వైత ఏవాస్మి యతః సదాఽహమ్ ॥ ౨౬॥

ఆత్మానమద్వైతమవైతి కశ్చిద్దేహ వసన్తైవ సుధీః స ధన్యః ।
ఉగ్రస్తపోభిః పరిశుద్ధచేతాః సంవిత్తిదేవ్యైవ హి దీక్షితో యః ॥ ౨౭॥

స్వాత్మస్వరూపం నియతం న కిశ్చోత్తదిచ్ఛా భాతి యథేషిత్తం తత్ ।
శుద్ధస్వరూపం స్వయమేవ భాతి అలక్ష్యమేవాహమితి ప్రతీతమ్ ॥ ౨౮॥

అవికల్పే స్థితో నిత్యే వ్యాపకే స్వాత్మని ప్రభౌ ।
పశ్చాత్పశ్యతి దేహాశ్చ బహవః సన్తి మే స్థితాః ॥ ౨౯॥

అత్ర దేహ యథైవాస్మి పరిచ్ఛిన్నే మితాత్మని ।
అహం ప్రజ్ఞః ప్రభుత్వాతోఽన్యత్రాప్యస్మి తథైవ హి ॥ ౩౦॥

దృఢనిశ్చయవానిత్యం పశ్యశ్చాపి తథైవ తు ।
 న బిభేతి న జానాతి జన్మమృత్యు భయంకరౌ ॥ ౩౧॥
 అపి దేహ ఇవాన్యత్ర దేహస్థోఽపి భవత్యయమ్ ।
 నిజదేహ ఇవాన్యస్మిన్ దేహ కర్తా భవత్యసౌ ॥ ౩౨॥
 నాఽభ్యస్తరం యత్ర న యత్ర బాహ్యం నోర్ధ్వం న చాధో న చ దేశకాలౌ ।
 ఉచ్చాపవచం భాతి నిరజ్ఞానో యోఽహం సో హ్యలక్ష్యోఽపి సదైవ లక్ష్యః ॥ ౩౩॥
 అస్మిన్నేవ వసన్దేహ స్మరనాన్వితస్త్యమాత్మనః ।
 దేహభాసపరిచ్ఛేదం హిత్యాప్నోత్యేవ పూర్ణతామ్ ॥ ౩౪॥
 పూర్ణభావముపాశ్రిత్య యస్తిష్ఠేత్సర్వదా పుమాన్ ।
 స సాక్షాచ్ఛివ ఏవాఽస్తి దృశ్యమానః పుమానపి ॥ ౩౫॥
 సర్వత్ర సర్వతః పూర్వం సర్వేచ్ఛాజ్ఞానతః పురా ।
 త్వమసి వ్యాపకో నిత్యస్తిషాఽహమ్భాననిర్భరః ॥ ౩౬॥
 తిష్ఠేదమ్భాననితర్లిప్తస్తిష్ఠేదమ్భాననిర్గతః ।
 ఇదమ్భానమనా నాఽస్తుం శక్నుయాదాత్మవైభవమ్ ॥ ౩౭॥
 (అహమ్భానరతో యోగీ తన్నాస్తి యద్ధినాపుయాత్)॥
 వికల్పనిర్హాసతయా విభామి భామాత్రరూపోఽహమిదంవిహీనః ।
 సత్యేవ తస్మిన్నహమేవ సర్వమిత్యం విజానశ్చ మహేశ్వరోఽస్మి ॥ ౩౮॥
 న యతే భవితుం కశ్చిన్నిత్యం స్వాత్మన్యవస్థితః ।
 యతమానోఽనభిజ్ఞోఽస్తి ప్రాప్తీచ్ఛాద్దైన్యదుఃఖితః ॥ ౩౯॥
 అభిజ్ఞాతస్వరూపస్య స్వేచ్ఛయైవాత్మనాత్మని ।
 దేహాత్మనా స్థితస్యాపి స్థితిః సద్యః ప్రజాయతే ॥ ౪౦॥
 నాపేక్షతే క్రియాజ్ఞానం స్వప్రకాశాత్మని స్థితౌ ।
 ఇచ్ఛామాత్రేణ తత్రస్థో భవన్నివ భవత్యపి ॥ ౪౧॥
 స్వస్మిన్నేవ సదా కార్యా శ్రద్ధాభక్తి రతిః స్పృహా ।
 ఏష మృత్యుజయోపాయో భోగమోక్షోభయప్రదః ॥ ౪౨॥
 శివాభిన్నః స్వాత్మా సతతమిహ దేహోఽప్యహమితి
 స్వశక్త్యా వ్యాపిన్యా ప్రకటితశివైశ్వర్యమహిమా ।

నిరాతజ్ఞో నిత్యో జనిమృతివికల్పేన రహితో
 నిరాకాజ్ఞో లోకే విహరతి చ లోకాఞ్ఞవయితుమ్ || ౪౩||
 దేహాత్మాప్యస్యదేహాత్మా మితోఽప్యమిత ఏవ తు |
 అమితోఽపి మితో భామి మితోఽప్యమిత ఏవ హి || ౪౪||
 అవిచ్ఛిన్నోఽపి విచ్ఛిన్నో విచ్ఛిన్నోఽప్యస్యవిచ్ఛిదః |
 పూర్ణోఽప్యపూర్ణవద్భామి భామ్యపూర్ణోఽపి విశ్వభూః || ౪౫||
 శ్రుత్వేత్థం గురుతో యస్తు సద్యోఽవాప్నోతి పూర్ణతామ్ |
 పశ్యత్యాత్మానమేవం చ సనైవాప్నోత్యపూర్ణతామ్ || ౪౬||
 జన్మమృత్యుజరావ్యాధిరోగశోకసమన్వితః |
 దేహోఽస్మి దేహవాశ్చాపి శివః పూర్ణోఽవికల్పితః || ౪౭||
 పఞ్చకృత్య స్వభావత్వాత్సర్వం భాతి మయి స్థితమ్ |
 నిత్యోఽనుగ్రహరూపోఽస్మి సర్వభావప్రకాశదః || ౪౮||
 సర్వతః ప్రథమం సిద్ధో భావాభావపదమ్యతః |
 అస్మ్యహం సర్వకృత్యసర్వభానరూపో జగన్మయః || ౪౯||
 స్వతః సిద్ధోఽస్మ్యహం నిత్యోఽహం విమర్శప్రకాశితః |
 హృదిస్థో వ్యాపకః స్వచ్ఛః క్రియాకాలానపేక్షకః || ౫౦||
 దేహోద్భూతాం క్రియాం చాహం న పశ్యామి కదాచన |
 అహంవిమర్శమేవైకం మన్త్రం నిత్యం జపామ్యహమ్ || ౫౧||
 ప్రకాశమానతామాత్రం రూపం స్వీయం శివస్య మే |
 అహంవిమర్శతో భానమన్తర్ముఖతయా స్థితమ్ || ౫౨||
 మాయాశక్త్యా సదా భాతీదన్తోల్లేఖతయా జగత్ |
 ప్రకామానం మతస్తద్ మద్భిన్నం న హి భాసతే || ౫౩||
 యత్కించద్భాతి తత్సర్వం పశ్యాదప్యస్మ్యహం స్థితః |
 తత్కాలేఽప్యస్మి తద్దృష్టా త్రికాలాబ్ధితోఽస్మ్యతః || ౫౪||
 వర్తమానే వర్తమానః కో న స్యాత్ సర్వశక్తిభాక్ |
 భవిష్యద్భుతచిన్తాప్రో విస్మృతాత్మా న కో భవేత్ || ౫౫||
 దేహస్థ ఏవాస్మి శివోఽదిస్తీయః

స్వచ్ఛః స్వతన్త్రోఽవికృతస్వభావః ।
సావతన్త్ర్యశక్తిర్నహి దేహనిష్ఠా
స్పందాత్మికా సా మయి పూర్ణశక్తిః ॥ ౫౬ ॥

యత్ కర్తుమిచ్ఛామి తథైవ సద్యః
సమాప్తయన్నస్మ్యహమీశకల్పః ।
సావభిజ్ఞయైవాస్మ్యహమీశధర్మా
సంవిత్తిదేవ్యాస్మి కృతాభిషేకః ॥ ౫౭ ॥

పూర్ణః సదైవాస్మ్యభిలాషశూన్యో
దేహాద్యహంతారహితోఽస్మి నిత్యః ।
కృత్యేషు పశ్యన్స్వభిమానహీనో
బ్రహ్మాత్మజీవాత్మశివోఽద్వితీయః ॥ ౫౮ ॥

పరిజ్ఞాతస్త్వాత్మా విమలతమ ఏకోఽపరిమితః
సదా లక్ష్మ్యో నిత్యో వశతి హృదయే విప్లిత ఇవ ।
వికల్పస్తస్యేదం నిఖిలజగదస్తీతి విమృశన్
కథం కశ్చిద్ధీరో భవతి చ భవే దుఃఖభరితః ॥ ౫౯ ॥

స్వస్థస్య సర్వదా సాస్వస్థ్యం నిత్యం దేహేఽపి తిష్ఠతి ।
అస్వస్థస్య తు యత్ సాస్వస్థ్యం తదనిత్యం భయజ్కరమ్ ॥ ౬౦ ॥

జాతోఽస్యహం మరిష్యేఽపీత్యేవం తే యా దృఢా మతిః ।
దేహాత్మతా దృఢా సాస్తి యథా సత్యా తథైవ తు ॥ ౬౧ ॥

(సావత్మన్యపి దృఢా ప్రజ్ఞా కార్యా నిత్యే త్వయా సదా) ॥

జాయతే మ్రియతే దేహో నాహం జాయే మియేఽపి న ।
పరిణామి సదా దేహోఽపరిణామి త్వహం సదా ॥ ౬౨ ॥

ఉద్ధూయోద్ధూయ లీయంతే శక్తయో వివిధా మమ ।
తాభిః కిం విక్రియామేమి స్వోర్మిభిశ్చ సుధామ్బుధిః ॥ ౬౩ ॥

అలక్ష్యం లక్షితం నేచ్ఛా సిద్ధం సాధయితum న హి ।
నిత్యం నిత్యతయా పశ్యన్ హృష్యన్నస్మి మహుర్ముహుః ॥ ౬౪ ॥

స్థిత ఏవ స్థితిం కాశ్చిత్ వాఞ్ఞాన్ స్వీయాం స్థితిం త్యజన్ ।
క్లిష్ణాసి సతతం వ్యర్థం తిష్ఠ స్వస్మిన్ సదా సుఖీ ॥ ౬౫ ॥

స్థిత ఏవ స్వరూపే నేవ వాఙ్మూర్తీ కాఙ్గీత్ స్థితిం పునః ।
 త్యజన్ సిద్ధాం స్థితిం స్వీయాం కిం క్లిశ్నాసి ముహుర్ముహుః ॥ ౬౬ ॥

అనీదృశే స్వరూపే నేవ నిత్యసిద్ధేనపేక్షితే ।
 అహమస్మీతి విజ్ఞాతే తిష్ఠహ్లాదనునిర్భరః ॥ ౬౭ ॥

ఈశం చిదానందఘనం స్మరామి
 స్యాత్మస్వరూపం జగదేకబీజమ్ ।
 నాహం శ్రయే విశ్వమిదం నికృష్టం
 ఘృణాస్పదం లీనమనాః స్వరూపే ॥ ౬౮ ॥

చిదానందఘనః శోభే విశ్వాతీతపదే స్థితః ।
 విశ్వం దేహాత్మకం నాహం పశ్యన్నపి విభావయే ॥ ౬౯ ॥

అవగచ్ఛామి యద్యత్త తతదస్తి న కిఞ్చన ।
 భాతి భూత్వా క్షణం స్థిత్యా గచ్ఛత్యేవ న తిష్ఠతి ॥ ౭౦ ॥

వ్యాపకత్వాదయో ధర్మాః సన్తి యావన్త ఈశ్వరే ।
 తావన్తస్తత్ప్రదేశైఃపి కల్పితే దేహతో మయి ॥ ౭౧ ॥

యథాకాశస్య యే ధర్మాః ఘటాకాశైఃపి సన్తి తే ।
 తథా శివస్య యే ధర్మాః సన్తి తే మయి సంస్థితాః ॥ ౭౨ ॥

గమనాగమనే క్వాపి స్పృహ మే నైవ విద్యతే ।
 నిశ్చిత్త ఇవ నిశ్చిన్తః తిష్ఠన్ దేహైఃస్మి జీవితః ॥ ౭౩ ॥

కిం నాస్మి చాహం కిల కోఽస్మ్యహం న
 కోఽహం న వాహం న మమ క్రియా కా ।
 భుజ్జ్ఞే న కిం వా న వికల్పయామి
 నాధారభూతోఽస్మి చ కస్య కస్య ॥ ౭౪ ॥

ఆత్మానాత్మస్వరూపోఽహం మయి జీవజ్ఞడాత్మకః ।
 భాసకశ్చాపి భాస్యాత్మా జన్మమృత్యువివర్జితః ॥ ౭౫ ॥

అత్యుత్తమశ్చాప్యధమోఽహమేవ
 మహాన్ యశస్వీ చ కలఙ్కయుక్తః ।
 సర్వాత్మకత్వాదహమస్మి సర్వ
 ఏకోఽప్యనేకోఽస్మి విభాసమానః ॥ ౭౬ ॥

మిత్రస్వరూపోఽప్యహమేవ భామి

శత్రుస్వరూపోఽప్యహమేవ రాజే ।

ప్రశంసకోఽప్యస్మి చ నిర్దకరచ

స్వాత్మస్వరూపోఽపి పరస్వరూపః ॥ ౭౭॥

న దృశ్యో నావధార్యోఽహం స్మార్తృశ్చాప్యస్మ్యహం న హి ।

సిద్ధత్వాన్న ప్రమాణానాం వ్యాపారో మమ భాసకః ॥ ౭౮॥

సర్వాధారం నిరాధారం సర్వమజ్గలకారకమ్ ।

వన్దే విశుద్ధమాత్మానం దేవ ! త్వాం హృదయస్థితమ్ ॥ ౭౯॥

అరూపః సర్వరూపస్త్యం నిత్యోఽనిత్యవభాసకః ।

సర్వశక్తిసమాపన్నః ప్రసన్నస్త్యం సదా వస ॥ ౮౦॥

మాయామోహాద్యసంస్పృష్టో మాయామోహైకభూషణః ।

ఏకాకీ బహవో భూత్వా నర్తకోఽసి స్థిరః సదా ॥ ౮౧॥

అభిన్నం వేత్తి యో విద్వాన్ స్వాత్మానఞ్చ గురుం శివమ్ ।

తన్నామి ముక్తమాత్మానం విద్యాఽవిద్యోభయాత్మకమ్ ॥ ౮౨॥

యద్ వాఞ్చామి ముహుర్ముహుశ్చ భవితుం జ్ఞాతుం యతేఽహం చ యద్ ।

గాఢం గాఢముపాహరామి సతతం పూర్త్యై చ యద్విభ్రమాత్ ॥

తత్సర్వం స్వవికల్పజాలమధునా హిత్యా స్వరూపం నిజమ్ ।

శాస్త్రం శశ్వదుపైమి బోధమమలం సత్యం శివం సుందరమ్ ॥ ౮౩॥

యత్పశ్యామి పునః పునః ప్రతిదినం బోద్ధుం యతేఽహం చ యద్

ఆదానక్రియయాఽఽకలయ్య యదహో స్థాతుం చిరం చేష్టయే ।

తత్సర్వం స్వవికల్పదర్శితమిదం స్వల్పం వినాశోన్ముఖం

హిత్యాత్మానముపైమి శాస్త్రమమలం నిత్యం శివం నిష్క్రియమ్ ॥ ౮౪॥

యద్ యద్భాతి మయి ప్రకాశవపుషి స్వచ్ఛే స్వతన్త్రేఽద్యయే

తత్తద్రపతయా విభామి సతతం దేహాత్మనా సంస్థితః ।

హిత్యా కాలకృతాకృతేశ్చ కలనాం తిష్ఠన్ స్వరూపే నిజే

సర్వాధారతయాఽథ సర్వరహితో భాసేఽహమేవాద్యయః ॥ ౮౫॥

దేహో నాస్మి న చాస్మి మాననివహః శూన్యోఽపి నైవాస్మ్యహం

నిర్బద్ధోఽస్మి నిరజనోఽస్మి నితరాం సిద్ధోఽస్మి సాధ్యో న హి ।

శశ్వచ్ఛాన్తి సమావృతోఽస్మి నియతివ్యాపారదూరే స్థితః
పూర్ణః పూర్ణకలాభిహారనిరతః స్వచ్ఛోఽస్మి నిర్వాసనః ॥ ౮౬॥

అన్యేషాం యదహం నిత్యం తదభివన్ భామి సర్వదా ।
శివశక్త్యైత్యుక్తో దేవః స్థిరో నిత్యోఽహమద్యయః ॥ ౮౭॥

కేచిత్ త్వామనిశం స్మరన్తి హృదయే రామాదిరూపం విభుం
కేచిజ్ఞోతిరుపాసతే చ సతతం శాన్తం పరం చిన్నిభమ్ ।
అన్యే బ్రహ్మ పరం విదన్తి విషయవ్యావృత్తచిత్తాస్త్యహం
దేవ ! త్వామిహ నిత్యమేకమనఘం పశ్యామి సర్వాత్మకమ్ ॥ ౮౮॥

విభాతి యద్యత్తదహం విభాభి
విభామ్యహం యత్తదిదం విభాతి ।
విచ్ఛిద్యమానం యదిదన్తయా తత్
విశ్రాన్తిమభ్యేతి మయి ప్రకాశై ॥ ౮౯॥

ఆత్మా యత్రాత్మనైవాయం సర్వరూపేణ భాసతే ।
ఉపాదేయం చ కిం తత్ర హేయమేవాథవా భవేత్ ॥ ౯౦॥

అసన్నివృత్తిం సదవాప్తికామం
కరోమి నాహం నిజలాభతుష్టః ।
న సన్నచాసన్నిజరూపమాద్యం
వికల్పకల్లోలలయాధిగమ్యమ్ ॥ ౯౧॥

శివోఽవికల్పితః స్వచ్ఛః సర్వభావసునిర్భరః ।
స్వాత్మా ముక్తస్య ముక్తోఽపి శివ ఏవాస్త్వసంశయః ॥ ౯౨॥

మేయం జ్ఞేయం చ మే రూపం న తత్త్యాజ్యం కదాచన ।
హేయోపేయమతిస్త్యాజ్యా స్వాత్మవిశ్రాన్తిరోధికా ॥ ౯౩॥

సమోఽస్మి విషమశ్చాహమదేహో దేహవాసపి ।
అనిత్యో నిత్య ఏవాస్మి క్రియా కారక ఏవ చ ॥ ౯౪॥

ఇత్థం నిశ్చయ సమ్ప్రాప్తః గాథాగాధవివర్జితః ।
స్వరూపే సర్వదా తిష్ఠన్ లోకే లోకో న తిష్ఠతి ॥ ౯౫॥

ఏకః శివః సర్వమయః (సర్వవపుః)సమన్తాద్
విద్యోతమానో మహతాం హి దృష్టౌ ।

యేషాం హి తేషాం న హి జన్మమృత్యా (బన్ధమోక్షౌ)
క్రీడాస్థలీ సంసృతిరేవ నూనమ్ || ౯౬ ||

త్వమేవ సర్వస్య హృది స్ఫురన్తీ
విశ్వేఽపి విశ్వార్థ (సర్వార్థ)విధానకత్తీ ।
అతోఽభిలష్యన్నపి కఞ్చిదర్థం
త్వామేవ యాచే న హి కఞ్చిదన్యమ్ || ౯౭ ||

స్తుతః సర్వైర్దేవైర్వివిధవచసాభీష్టనిరతై-
స్తథా లోకైర్భాగ్యైః సుఖమభిలషద్భిశ్చ బహుధా ।
స్తుతివ్యాజైః శమ్భుర్వత ! నిజకృతౌ తైస్తునిహిత-
స్త్వహం నేవే దేవం వరద ! వరవాఙ్మృచిరహితః || ౯౮ ||

త్వమేవైకః శమ్భో ! భవవిభవరూపోఽసి భగవన్-
త్వమాత్మా త్వం దేవః సుహృదసుహృదౌ మోక్షనిరయౌ ।
క్రియా జ్ఞానం ధ్యానం త్వమసి సకలం తత్ఫలమహో
స్వయం స్తోతా స్తుత్యో భవసి పరమానందవలితః || ౯౯ ||

దేహప్రమాత్మతాం త్యక్త్వా హిత్యా బుద్ధిప్రమాత్మతాం
ప్రాణప్రమాత్మతా హేయా హేయా శూన్యప్రమాత్మతా ।
ఏవం మితాత్మతాం త్యక్త్వా దుఃఖాభాసవిధాయినసిం
అనిర్వాచ్యే పదే స్వచ్ఛే స్థేయం స్వస్మింశ్చిదాత్మని || ౧౦౦ ||

లేభే జన్మ సుదుర్లభం ద్విజకులేఽధీతా చ విద్యాఽఖిలా
జ్ఞాతం జ్ఞేయమత్యైషతః సమభవచ్ఛాన్తిర్భవే దుర్లభా ।
దత్తం జ్ఞానముపార్జితం చ సకలం శిష్యేభ్య ఏతస్మయా
పుథ్వీ ! త్వం భవ సుస్థిరా తవ తమోదుష్టాన్నిహన్మ్యాసురాన్ || ౧౦౧ ||

సర్వం యత్రాస్తి సర్వత్ర సర్వం సచైకమేవ యత్ ।
తస్మిన్నస్మిన్నన్నేకస్మిన్నేకస్మిన్ వా క్రమః కుతః ||

|| ఇతి మహామహోపాధ్యాయ శ్రీమదాచార్య శ్రీ పణ్డిత రామేశ్వర ఝా
ప్రణీతః శివతత్త్వవిమర్శః సమూహః ||

——
Shivatattvavimarshah

pdf was typeset on August 19, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

